

DE MIERENFAUNA VAN MEIJENDEL.

HET is merkwaardig, dat een meer nauwkeurig onderzoek van een reeds vele malen door biologen en entomologen bezochte streek, nog steeds nieuwe vormen oplevert. Dit blijkt nu ook weer uit deze kleine verhandeling. Een tiental jaren terug zou men niet met zooveel succes het mierenonderzoek hebben kunnen uitvoeren, daar toen ter tijde de literatuur zich nog niet ontworsteld had aan de oudere opvattingen van Forel en zijn school. Hierdoor komt het, dat de namen, die in dit artikel gebruikt zijn, nogal afwijken van de tot nu toe gebruikte. Het is daarom noodzakelijk enkele opmerkingen van meer algemeenen aard vooraf te laten gaan. Tot voor kort kende men in de mieren-systematiek zoogenaamde soorten, die men weer onderverdeelde in rassen en deze weer in variëteiten. Zodoende had zich een nomenclatuur ontwikkeld, die zeer speciaal alleen voor de mieren gold en geheel afweek van de in de overige zoologie gebruikte namen. Wat eigenlijk een ras of een variëteit was, had men niet voldoende gedefinieerd, zoodat te dien opzichte een groote verwarring heerschte. Het begrip ras was ongeveer gelijk aan hetgeen men in de zoologie soort pleegt te noemen (vergelijk Wheeler, *Ants*, pg. 132). Vele variëteiten zijn echter ook goede soorten. Andere z.g. variëteiten zijn weer subspecies of werkelijke variëteiten der overige zoologie. Men meende, dat tusschen de verschillende rassen overgangen bestonden. Nauwkeurige onderzoekingen hebben nu echter duidelijk aangetoond, dat bijna al deze z.g. overgangen aparte goede soorten zijn, die zich door kleine maar constante verschillen onderscheiden van de naastverwante soorten. Werkelijke overgangen zijn zeldzaam en treden alleen daar op, waar soorten zich aan het vormen zijn. Een physiologische isolatie is dan echter meestal wel opgetreden, zoodat door statistische gegevens in de toekomst deze ook wel uit elkaar te houden zullen zijn. Bij nog onvoldoende physiologische isolatie is het in bijzondere omstandigheden mogelijk, dat er kruisingen optreden. Men zal dan in een nest weleens individuen kunnen vinden, die een of meer eigenschappen hebben van een naverwante soort. Ondanks deze mogelijkheden, die zich in de natuur ook wel zullen verwezenlijken, kan men echter bijna altijd met zekerheid uitmaken, of een bepaald aantal individuen tot de eene of tot de andere soort behooren. Schijnbare overgangen kunnen daardoor ontstaan, dat door bijzondere omstandigheden een koningin van een andere soort door een kolonie geadopteerd wordt. Men krijgt dan mengkolonies, die de indruk wekken, dat er twee vormen van een soort zijn. Bondroit heeft bovengenoemde overwegingen voor het eerst in praktijk gebracht in 1918. Het is dus niet te verwonderen, dat over verschillende punten nog niet genoeg gegevens bijeen gebracht zijn. Bij den tegenwoordigen stand der wetenschap is een beslissing dan ook niet op alle punten gemakkelijk. Vooral, daar Forel met zeer onvoldoende beschrijvingen voor zijn z.g. overgangen, namen ingevoerd heeft.

Uit het bovenstaande blijkt m. i., dat een stelsel als dat van Forel, waarin, zooals Dr. Stärcke het in het Meinummer van de Entomologische berichten uitdrukt, alles vloeit, niet meer op de hoogte is van de tegenwoordige wetenschap.

Voordat ik overga tot de bespreking der verschillende soorten en geslachten wil ik eerst de verschillende personen bedanken, die mij geholpen hebben bij mijn onderzoek. In de eerste plaats den heer Obbes, die zoo vriendelijk was de mooie teekeningen voor dit artikel te vervaardigen. In de tweede plaats de leden der entomologische sectie, in het bijzonder de heeren v. d. Vecht en Blöte, voor het groote materiaal, dat zij verzameld hebben.

Bij de verschillende geslachten en soorten zal ik voor zoover mij bekend de verspreiding opgeven, opdat men kan beoordeelen uit welke bestanddeelen de Nederlandsche mierenfauna, in het bijzonder die van Meijendel, opgebouwd is.

Subfamilie: *Formicinae*.

Genus *Formica*.

Dit genus kwam reeds in de Baltische Barnsteen, onder-oligoceen voor. Tegelijkertijd leefden daar ook vele mieren, die nu beperkt zijn tot de Indische en Australische fauna. We zullen naderhand zien, dat de voornaamste tegenwoordig hier in Midden-Europa levende geslachten reeds in het Barnsteen vertegenwoordigers hebben. Het genus *Formica* is echter niet gevonden in de Sicilische barnsteen, zoodat we hieruit kunnen opmaken, dat dit ge-